

— Saj mori tukaj črna smrt in ob žalostnem času se vračam, zato ni čudno, da je vse tako...
— se je izkušal potolažiti.

A nenadoma ga je prevzel strah.

Morda pa je prestopila kuga tudi grajski prag, morda leži Katarina že v grobu in brat se bori s smrtjo? Ali pa sta zbežala bogvekam pred boleznijo in je grad zapuščen, zaprt? In mesto ljubečih rok ga sprejme žalost in bridkost in sence smrti?

V gostilni ob cesti je bila še luč. Vesela družina se je bila porazgubila, le Rok Križaj je smrčal za mizo. Pozni popotnik ga je videl skozi okno in potrkal na vrata.

Rok se je vzbudil in šel odpirat.

„Kdo si?“ je pozdravil in posvetil neznancu v obraz.

„Dober človek, romar, potreben okrepčila...“ je odgovoril prišlec.

„Slab čas prihajaš in čuden popotnik si, da hodiš po svetu zdaj, ko mori kuga naokrog. Bogve, kdo si, zato idi naprej in vrag za tabo in pred tabo! Nimam prostora in vino točim le v svojo zabavo...“ je mrmral Križaj.

„Saj pojdem še nocoj dalje... Samo dovoli, da se odpočijem in izpijem merico vina. Dolga pot, slaba vest, zato se me usmili, prijatelj!“ je prosil popotnik.

„No, naj bo!... Dolgo te pa ne obdržim, zakaj spat se mi mudi...“ se je dal preprosi Križaj, prinesel merico vina in sedel nasproti gostu.

„Ali je že dolgo bolezen v vasi?“ je vprašal popotnik, ko je pokusil vino.

„Dolgo. Mesec dni že...“ je odgovoril Križaj.

„Ali je že mnogo ljudi pomrlo?“

„Vse polno. Skoraj v vsaki hiši kdo.“

„Kako se pa varujete bolezni?“

„Kako?... Vrag vedi, kako... Bolezen je bolezen, prime in umori človeka, če sedi za pečjo, ali pa če hodi okrog. Kresove žgejo po poljih, da dim in ogenj preženeta strupeni zrak, ki dela kugo, kakor pravijo učeni ljudje... Pa vse skupaj ne pomaga nič.“

„Kaj pa gosposka?“ je vprašal popotnik pozornostno.

„Kaj jaz vem, kaj misli in dela...“ je oprežno odgovoril Križaj. „Saj je ni blizu in je tudi ne bo, dokler je nevarnost...“

„A grof? Ali ga ni v vasi?“

„Za grofa ne vem. Kdo bi v teh časih mislil na take ljudi...“ je leno govoril Križaj, zazelhal in mežikal z očmi.

„Ali je na gradu?“

„Kje pa naj bi bil? Jaz vsaj ne vem, da bi bil kam šel.“

„Ni li na gradu še nihče umrl?“

„Doslej ni bilo slišati... Saj so dobro zaprti.“

Neznanec je nehal izpraševati, izpil počasi vino, plačal in se poslovil.

Križaj pa je mrmral sam s seboj za njim: „Če me oči ne slepe, je to sam grof z grada, o katerem so ljudje pravili, da je brata ubil in šel prosit papeža v Rim za odvezo. Slabo je oblečen, divja brada mu raste, nemara bi grajske rad presenetil. Vrag razumi to gosposko, toda vesel sem, da mi je šel izpod strehe. Zdaj nemara vse izvoha po vasi, kako je, potem bo pa sodil. Toda Križaja ne bo več, o pravem času zapusti gnezdo in se izgubi v daljni svet...“ (Konec.)

MISEL NANJ.

Zložil I. Mohorov.

V dnu srca, v dnu duše moje
kakor solnca žar gori;
kadar strastne bijem boje,
misel Nate me krepí.

Mislim v zarji Te ognjeni,
mislim v rosi Te mrakov,
mislim v divjem Te plameni,
mislim v cvetju Te vrtov.

Misel Nate vir mi petja,
ko duha objemlje noč;
knjiga mi je razodetja,
slušam jo psalmist pojoč.

Bajna struna... Ktera roka
dahni vanjo govoric? —
O, da mi je vest otroka,
in junaštvo mučenic!

Simfonije, svet vrteče,
večen v njih motiv drhti:
„Zbudil mrtve sem trohneče,
v vek grobovi so mrtvi!“

Slavci drobni pesem znajo,
ki o src bridkosti mre;
peval bom od slavčje slajo,
ko moj duh Te doume...

